

مجموعه کامل هدمند کردن یارانه ها

به همراه آخرین بسته ها و مستندات قانونی

تألیف و تدوین:

دکتر مسعود محمدیان

نسخه نهایی

www.ketab.ir

سرشناسه: زهی، نقی، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور: مجموعه کامل هدفمند کردن یارانه‌ها به همراه آخرین بسته‌ها و مستندات قانونی / تألیف و تدوین نقی زهی، مسعود محمدیان.

مشخصات نشر: تبریز، پارلا، ۱۳۸۹.

مشخصات ظاهری: ۲۳۶ ص، جدول.

شابک: ۷-۶-۹۰۹۷۲-۹۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

پادداشت: کتابنامه

موضوع: یارانه -- ایران

موضوع: اقتصاد خانواده -- ایران

شناسه افزوده: محمدیان، مسعود، ۱۳۴۸ -

رده بندی کنگره: ۱۳۸۹ ۹ ۲ ی ۷۹/۷۹

رده بندی دهوی: ۳۳۸/۹۵۵۰۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۴۰۴۷۲

تاریخ درخواست: ۱۳۸۹/۱۱/۱۱

تاریخ پاسفکوی: ۱۳۸۹/۱۱/۲۳

کد پیگیری: ۲۲۳۹۵۱۴

نام کتاب: مجموعه کامل هدفمند کردن یارانه‌ها به همراه آخرین بسته‌ها و مستندات قانونی

ناشر: نشر پارلا

تألیف و تدوین: نقی زهی - دکتر مسعود محمدیان

قطع: وزیری

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

تعداد صفحه: ۲۳۶

شابک: ۷-۶-۹۰۹۷۲-۹۰۰-۹۷۸

محل و تاریخ انتشار: تبریز - ۱۳۸۹

قیمت: ۴۵۰۰۰ ریال

پیش‌گفتار

به نام حضرت دوست، رب‌الجمیل، خداوند سبحان و علیمی که نعمت خواندن را با کلمات طیبه «افترا باهه ربك الطیّی خلق» بر پیامبر و هادی امی و آخرین فرستاده خود تعلیم فرمود.

در راستای اجرای طرح تحولات اقتصادی و تأثیر اصلاح هفت نظام کلیدی آن بر اقتصاد کشور جهت دستیابی به حل مشکلات ساختاری اقتصاد کشور ضرورت اطلاع‌رسانی برای تنویر افکار عمومی و اهتمام در بالا بردن ضریب مشارکت و همپایی مردم با این طرح ملی امری اجتناب‌ناپذیر می‌باشد به گونه‌ای که بدون همراهی آحاد جامعه تحقق این مهم امری دشوار خواهد بود که درصد همراهی مردم، به میزان آشنایی آنان با این طرح ملی برمی‌گردد. به همین سبب بر آن شدیم تا با پرداختن به مباحث تئوریک هفت نظام کلیدی طرح تحولات اقتصادی، شامل کلیات و تعاریف - ضرورت‌ها و مزایا - ..... و نیز تجمیع و ارائه کلیه مستندات قانونی از قبیل قوانین موضوعه - مصوبات هیئت وزیران و بسته‌های سیاستی، حمایتی و .... در بالا بردن سطح آشنایی و آگاهی مردم اقدام نماییم.

این کتاب در پنج فصل حاوی مطالبی تحت فصول طرح تحولات اقتصادی - یارانه - مستندات قانونی هدفمند کردن یارانه‌ها - بسته‌های سیاستی، حمایتی - اطلاعیه‌های ستاد هدفمند کردن یارانه‌ها تهیه شده است که امید است مفید و مؤثر واقع گردد.

۱	..... طرح تحولات اقتصادی	۱
۳	..... ۱-۱- مقدمه‌ای بر طرح تحولات اقتصادی	۳
۴	..... ۱-۲- مشکلات ساختاری کشور	۴
۴	..... ۱-۲-۱- مشکلات ساختاری کشور	۴
۴	..... ۱-۲-۲- پایین بودن بهره‌وری	۴
۶	..... ۱-۲-۳- اشتغال نیروی کار	۶
۶	..... ۱-۲-۴- عدالت اجتماعی و توزیع درآمد	۶
۶	..... ۱-۲-۵- تورم بالا	۶
۷	..... ۱-۲-۶- حجم و اندازه دولت	۷
۸	..... ۱-۲-۷- کارایی پایین نظام مالیاتی	۸
۹	..... ۱-۲-۸- وضعیت نظام گمرکی	۹
۱۰	..... ۱-۲-۹- جایگاه نظام بانکی در اقتصاد کشور	۱۰
۱۰	..... ۱-۲-۱۰- مکانیزم توزیع کالاها و خدمات	۱۰
۱۱	..... ۱-۲-۱۱- وضعیت پرداخت یارانه‌ها	۱۱
۱۱	..... ۱-۲-۱۲- وابستگی شدید به درآمدهای نفتی و پایین بودن نرخ تولید	۱۱
۱۱	..... ۱-۲-۱۳- پایین بودن قدرت رقابت محصولات داخلی با کالاهای مشابه خارجی	۱۱
۱۱	..... ۱-۲-۱۴- جمع‌بندی	۱۱
۱۲	..... ۱-۳- هفت نظام طرح تحولات اقتصادی	۱۲
۱۲	..... ۱-۳-۱- اصلاح نظام بهره‌وری	۱۲
۱۴	..... ۱-۳-۲- اصلاح نظام مالیاتی	۱۴
۱۷	..... ۱-۳-۳- اصلاح نظام گمرک	۱۷
۲۱	..... ۱-۳-۴- اصلاح نظام یارانه‌ها	۲۱
۲۴	..... ۱-۳-۵- اصلاح نظام توزیع کالا و خدمات	۲۴
۲۸	..... ۱-۳-۶- اصلاح نظام ارزش‌گذاری پول ملی	۲۸
۳۱	..... ۱-۳-۷- اصلاح نظام بانکی	۳۱
۳۲	..... ۱-۴- شیوه نامه اجرایی کار گروه تحولات اقتصادی	۳۲

فهرست مطالب

۲-۱	تعاريف يارانه	۳۵
۲-۲	انواع يارانه	۳۷
۲-۲-۱	طبقه‌بندي براساس اهداف دولت در پرداخت يارانه‌ها	۳۸
۲-۲-۲	طبقه‌بندي براساس مراحل پرداخت به کالا يا خدمات از توليد تا مصرف	۳۹
۲-۲-۳	طبقه‌بندي براساس نحوه طبقه‌بندي يارانه‌ها در حساب‌هاي ملي	۴۱
۲-۲-۴	طبقه‌بندي براساس انعكاس يا عدم انعكاس هزينه‌هاي آن در بودجه	۴۲
۲-۲-۵	طبقه‌بندي براساس نحوه توزيع يارانه‌ها	۴۲
۲-۲-۶	طبقه‌بندي براساس هدف پرداخت يارانه و نحوه و روش پرداخت	۴۳
۲-۳	روش‌هاي محاسبه يارانه	۴۵
۲-۴	نظام‌ها يا روش‌هاي عمده پرداخت يارانه	۴۵
۲-۴-۱	نظام نقدي	۴۵
۲-۴-۲	نظام كالايي	۴۶
۲-۴-۳	نظام همگاني قيمتي	۴۷
۲-۴-۴	نظام كالابريگي	۴۸
۲-۵	معياري‌هاي كارآمدي نظام پرداخت يارانه‌ها	۴۹
۲-۵-۱	امكان پذيري اجرايي	۴۹
۲-۵-۲	امكان پذيري سياسي	۴۹
۲-۵-۳	اثرات جانبي	۴۹
۲-۵-۴	هدفمندي	۴۹
۲-۵-۵	كيفيت حل مشكل	۴۹
۲-۶	ضرورت هدفمندسازي يارانه‌ها	۵۰
۲-۷	منافع هدفمندسازي يارانه‌ها	۵۳
۲-۸	برنامه عملياتي هدفمندكردن يارانه‌ها	۵۴
۲-۹	پيشينه و تجربيات يارانه در ساير كشورها	۵۵
۲-۹-۱	تاريخچه يارانه در جهان	۵۵
۲-۹-۲	تاريخچه يارانه در جهان	۵۵

۵۶	۲-۹۳- تجربه هدفمندسازی یارانه انرژی .....
۶۱	۲-۹۴- تجربه هدفمندسازی یارانه مواد غذایی .....
۶۶	۲-۹۵- جمع‌بندی .....
۶۷	۳- مستندات قانونی هدفمند کردن یارانه‌ها .....
۶۹	۲-۱- قانون هدفمند کردن یارانه‌ها .....
۸۰	۲-۲- آیین‌نامه اجرایی ماده (۷) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها .....
۸۸	۲-۳- آیین‌نامه اجرایی ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها .....
۹۵	۲-۴- آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۰) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها .....
۱۰۱	۲-۵- اساسنامه سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها .....
۱۰۹	۲-۶- بخشنامه در رابطه با کنترل و نظارت بر قیمت‌ها مصوب ۱۳۸۹/۸/۴ .....
۱۱۰	۲-۷- تصمیم‌نامه در رابطه با نحوه تسهیلات خط اعتباری در کارت هوشمند سوخت .....
۱۱۲	۲-۸- تصویب‌نامه اصلاح اساسنامه سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۹/۹/۱۳ .....
۱۱۴	۲-۹- تصمیم‌نامه در رابطه با نحوه تسهیلات خط اعتباری در کارت هوشمند سوخت .....
۱۱۶	۲-۱۰- تصمیم‌نامه در رابطه با نرخ فروش فراورده‌های نفتی مصوب ۱۳۸۹/۹/۲۷ .....
۱۱۹	۲-۱۱- تصمیم‌نامه در رابطه با نرخ تعرفه‌های برق مصوب ۱۳۸۹/۹/۲۷ .....
۱۲۱	۲-۱۲- تصمیم‌نامه در رابطه با قیمت گندم و آرد مصوب ۱۳۸۹/۹/۲۷ .....
۱۲۳	۲-۱۳- تصمیم‌نامه در رابطه با متوسط قیمت آب شهری و روستایی مصوب ۱۳۸۹/۹/۲۷ .....
۱۲۶	۲-۱۴- تصمیم‌نامه در رابطه با تعرفه گاز مصوب ۱۳۸۹/۹/۲۷ .....
۱۲۹	۲-۱۵- تعرفه گاز بهای خانگی در پنج ماهه آخر سال .....
۱۳۰	۲-۱۶- تصمیم‌نامه در رابطه با سهمیه حمایتی خودروها مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۶ .....
۱۳۵	۲-۱۷- تصمیم‌نامه در رابطه با سهمیه روزانه سوخت مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۸ .....
۱۳۶	۲-۱۸- تصمیم‌نامه در رابطه با حذف سقف شش نفر مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۱ .....
۱۳۸	۲-۱۹- تصمیم‌نامه واریز کلیه وجوه مشترکین و مصرف‌کنندگان کالا و خدمات به خزانه کل ..
۱۴۰	۲-۲۰- تصمیم‌نامه در رابطه با مورد قبول نبودن هزینه‌های پشت بارنامه مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ .....

۳-۲۱- تصمیم‌نامه ممنوعیت افزایش غیر مصوب نرخ خدمات دولتی مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵	۱۴۱
۳-۲۲- تصمیم‌نامه در رابطه با نرخ فروش برخی فرآورده‌های نفتی مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵	۱۴۲
۳-۲۳- تصمیم‌نامه در رابطه با سهمیه نفت گاز خانوارها و لنج‌های صیادی مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵	۱۴۴
۴- بسته‌های سیاستی، حمایتی	۱۴۷
۴-۱- بسته حمایتی وزارت صنایع و معادن	۱۴۹
۴-۲- بسته حمایت از صادرات غیرنفتی و سیاست‌های تعرفه‌ای	۱۵۵
۴-۳- بسته‌های حمایتی کشاورزی	۱۵۹
۴-۳-۱- جایگزینی تراکتورها و کمابین‌های فرسوده	۱۵۹
۴-۳-۲- بهینه‌سازی مصرف سوخت در مرغ‌داری‌ها	۱۷۰
۴-۳-۳- بهینه‌سازی مصرف سوخت در واحدهای گاوداری صنعتی	۱۷۸
۴-۳-۴- تأمین تلیسه	۱۸۴
۴-۳-۵- افزایش تولید دام‌های سبک روستایی	۱۹۰
۴-۳-۶- کشاورزی حفاظتی	۲۰۶
۵- اطلاعیه‌های ستاد هدفمند کردن یارانه‌ها	۲۱۵
۵-۱- اطلاعیه شماره یک	۲۱۷
۵-۲- اطلاعیه شماره دو	۲۱۸
۵-۳- اطلاعیه شماره سه	۲۱۹
۵-۴- اطلاعیه شماره چهار	۲۲۰
۵-۵- اطلاعیه شماره پنج	۲۲۱
۵-۶- اطلاعیه شماره شش	۲۲۲
۵-۷- اطلاعیه شماره هفت	۲۲۳

۳	- جدول شماره یک) شاخص بهره‌وری به تفکیک عوامل تولید در اقتصاد ایران (۱۳۵۸-۱۳۸۴) .....
۶	- جدول شماره دو) رشد سالانه بهره‌وری نیروی کار در نه کشور عضو در دوره ۲۰۰۵ - ۱۹۹۵ .....
۸	- جدول شماره سه) نسبت هزینه‌های وصول مالیات به درآمدهای وصولی در سال‌های ۱۳۸۶-۱۳۷۰ .....
۹	- جدول شماره چهار) وضع مالی دولت طی سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۵۷ .....
۵۰	- جدول شماره پنج) نسبت یارانه‌ها از تولید ناخالص داخلی طی دوره ۱۳۸۵-۱۳۸۰ .....
۵۱	- جدول شماره شش) سهم یارانه حامل‌های انرژی در دهک‌های درآمدی مختلف در خانوارهای روستایی .....
۵۱	- جدول شماره هفت) سهم یارانه حامل‌های انرژی در دهک‌های درآمدی مختلف در خانوارهای شهری .....
۵۲	- جدول شماره هشت) سهم یارانه‌های مستقیم و حامل‌های انرژی از تولید ناخالص داخلی (درصد) .....
۱۱۷	- جدول شماره نه) نرخ فروش فرآورده‌های نفتی از تاریخ ۱۳۸۹/۹/۲۸ .....
۱۲۰	- جدول شماره ده) متوسط نرخ مصوب تعرفه‌های برق .....
۱۲۰	- جدول شماره یازده) تعرفه‌های برق خانگی مناطق عادی غیرتابستان .....
۱۲۰	- جدول شماره دوازده) تعرفه‌های برق خانگی مناطق عادی غیرتابستان .....
۱۲۴	- جدول شماره سیزده) متوسط قیمت آب شهری .....
۱۲۴	- جدول شماره چهارده) متوسط قیمت آب روستایی .....
۱۲۵	- جدول شماره پانزده) متوسط قیمت خدمات دفع فاضلاب .....
۱۲۵	- جدول شماره شانزده) ضرایب تبعیض قیمت استانی .....
۱۲۷	- جدول شماره هفده) تعرفه گاز در بخش‌های مختلف مصرف در فصل سرد سال .....
۱۲۸	- جدول شماره هیجده) تعرفه گاز بهای خانگی در پنج ماهه آخر سال .....
۱۳۰	- جدول شماره نوزده) تخصیص سهمیه حمایتی نفت گاز با نرخ ۱۶۵ ریال به ازاء هر لیتر .....
۱۳۲	- جدول شماره بیست) تخصیص بنزین نیمه‌یارانه‌ای و آزاد از اول دی ماه ۱۳۸۹ .....
۱۳۴	- جدول شماره بیست و یک) سهمیه روزانه خودروهای نفت‌گاز براساس کاربری از اول دی ماه ۱۳۸۹ .....
۱۴۳	- جدول شماره بیست و دو) نرخ فروش فرآورده‌های نفتی از تاریخ ۱۳۸۹/۹/۲۸ .....
۱۶۱	- جدول شماره بیست و سه) حجم عملیات طرح بهینه‌سازی مصرف انرژی (سوخت) ماشین‌آلات کشاورزی .....
۱۷۱	- جدول شماره بیست و چهار) حجم عملیات طرح بهینه‌سازی مصرف سوخت واحدهای مرغ‌داری .....
۱۷۹	- جدول شماره بیست و پنج) حجم عملیات طرح بهینه‌سازی مصرف سوخت واحدهای صنعتی گاو‌داری شیری .....
۱۸۵	- جدول شماره بیست و شش) حجم عملیات طرح تأمین تلیسه .....
۱۹۲	- جدول شماره بیست و هفت) پروژه نژاد پرشی بز خالص و آمیخته و گوسفند پربازده .....
۲۰۷	- جدول شماره بیست و هشت) حجم عملیات طرح کشاورزی حفاظتی .....